

H O T Ă R Ă R E A nr.1-238/2024
cu privire la examinarea adresării domnului XXXXXX XXXXX referitoare la
acțiunile pretins ilegale ale Procurorului General, Ion Munteanu

23 august 2024

municipiul Chișinău

Examinând în ședință închisă plângerea domnului XXXXXX XXXXX cu privire la acțiunile pretins ilegale ale Procurorului General, Ion Munteanu, audiind informația prezentată de către doamna Rodica Ciobanu, Consiliul Superior al Procurorilor –

C O N S T A T Ă :

Pe rolul Consiliului Superior al Procurorilor se află adresarea¹ domnului XXXXXX XXXXX, privind pretinse acțiuni ilegale ale Procurorului General, Ion Munteanu.

Prin adresarea de referință domnul XXXXXX XXXXX și-a manifestat dezacordul cu actele și acțiunile Procurorului General, Ion Munteanu, și a procurorului pentru misiuni speciale din cadrul Procuraturii Generale, Roman Eremciuc, la examinarea unei sesizări.

În acest sens, autorul sesizării a invocat că a depus la Procuratura Generală o plângere, prin care a solicitat începerea urmăririi penale în privința procurorului Roman Eremciuc în temeiul art.339 Cod Penal al RM.

Potrivit alegațiilor petiționarului, în rezultatul examinării plângerii sale în ordinea art. 299/1 din Codul de procedură penală, Procurorul General a refuzat prin ordonanța din xx.xx.2024 examinarea acesteia în temeiul art.274 Cod de procedură penală, totodată explicându-i modalitatea de contestare a hotărârii, în caz de dezacord, la judecătorul de instrucție în termen de 10 zile.

Astfel, petiționarul XXXXXX XXXXX, fiind în dezacord cu decizia Procurorului General, Ion Munteanu, consideră că acțiunile acestuia sunt pasibile răspunderii penale, formulând în adresa Consiliului Superior al Procurorilor o solicitare în acest sens.

La xx.xx.2024, asupra subiectului de referință, domnul XXXXXX XXXXX a fost audiat în cadrul unei ședințe închise (*operațiunea administrativă de referință a fost consemnată într-un proces-verbal și informația audio/video - stocată pe un suport/disc optic de stocare a datelor (CD-R)*), de către doamna Rodica Ciobanu, membră a Consiliului Superior al Procurorilor din rândul societății civile. În procesul audierii petiționarul a susținut plângerea depusă și a solicitat admiterea acesteia.

Aprecierile Consiliului Superior al Procurorilor

Analizând materialele subiectului prin prisma criticilor formulate de domnul XXXXXX XXXXX, Consiliul Superior al Procurorilor constată că adresarea urmează a fi respinsă ca neîntemeiată, consemnând în continuare raționamentele ce susțin această remarcă.

Pentru a fi evitate confuzii de apreciere, vor fi prezentate *infra* prevederile incidente ale cadrului normativ aplicabil speței, care includ aspecte juridice din domenii distincte și necesită raportare explicită la situațiile individuale.

Raportat la acțiunile Procurorului General, Ion Munteanu, Consiliul Superior al Procurorilor menționează că, potrivit art.70 alin.(1) lit.n) din Legea nr.3/2016,

¹ Înregistrată în circuitul informațional al Consiliului Superior al Procurorilor cu nr.x din xx.xx.2024

Consiliul examinează adresările cetățenilor și ale procurorilor privind chestiunile date în competența sa.

Este important să accentuăm că, în accepțiunea prevederilor art.68 din Legea nr.3/2016, Consiliul Superior al Procurorilor este un organ de autoadministrare a procurorilor, nefiind investit cu atribuții de efectuare a investigațiilor procesual-penale, de examinare în fond a cauzei sau de verificare a soluțiilor adoptate de către procurori și, astfel, nu deține competență de a se pronunța în ordine ierarhică asupra argumentelor din prezenta adresare.

Respectiv, având în vedere prescripțiile normative indicate *supra*, orice soluție emisă de procuror se contestă în ordinea și condițiile legale, iar persoanele ale căror drepturi sunt vizate în procedurile de referință, sunt în drept să urmeze conduita prescrisă de lege.

Consiliul Superior al Procurorilor reține că doar dezacordul unei părți cu soluția emisă de procuror nu pot constitui temei de examinare a acțiunilor procurorului sub aspect disciplinar sau penal.

Examinarea în ordinea prevăzută de Codul de procedură penală a plângerilor depuse de părțile în proces și alte persoane, care reclamă încălcarea drepturilor în procesul urmăririi penale, constituie o formă importantă de control pentru depistarea și prevenirea încălcărilor de legislație și a erorilor comise în cadrul urmăririi penale.

Normele legislative privitoare la aceste aspecte conțin suficientă previzibilitate, încât comportamentul persoanelor vizate să poată fi adaptat regulilor stabilite și să fie posibilă prevederea în viitor a consecințelor juridice ce derivă din deciziile privind controlul judiciar al acțiunilor, inacțiunilor și actelor în cadrul urmăririi penale.

Din perspectiva normelor de drept relevante, acțiunile, inacțiunile și actele efectuate sau dispuse în cadrul urmăririi penale pot fi supuse controlului judiciar de legalitate în fața judecătorului de instrucție. Mai mult, prevederi similare se conțin și în art.33 alin.(4) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură.

Totodată, notăm că acțiunile, inacțiunile și actele efectuate sau dispuse în cadrul urmăririi penale pot fi contestate, mai întâi în fața procurorului sau, după caz, în fața procurorului ierarhic superior, în termen de 15 zile din momentul efectuării acțiunii, inacțiunii sau de când s-a luat cunoștință de act. În ipoteza în care persoana nu va fi de acord cu răspunsul oferit de procuror, aceasta îl va putea contesta în fața judecătorului de instrucție, în termen de 10 zile de la data la care a luat cunoștință de rezultatul examinării plângerii sau de la data expirării termenului prevăzut de lege în care urma să primească răspuns la plângere.

Raționamentele respective sunt statuate, corespunzător, în art.299¹ din Codul de procedură penală și, respectiv, în art.313 din același cod.

De asemenea, Consiliul Superior al Procurorilor reține că, potrivit materialelor și informațiilor administrate aferente subiectului examinat, se constată următoarele fapte:

- la xx.xx.2024 domnul Xxxxxx Xxxxx a depus la Procuratura Generală o plângere prin care a solicitat începerea urmăririi penale în privința procurorului pentru misiuni speciale a Procuraturii Generale, Roman Eremciuc în temeiul art.339 Cod Penal al RM.

- prin ordonanța Procurorului General, Ion Munteanu, din xx.xx.2024, s-a refuzat în primirea și examinarea plângerii în ordinea art.274 Cod de procedură penală;

- Procurorul General a menționat că actul de adresare nu întrunește cerințele de formă și conținut prevăzute de art.262 și art.263 Cod de procedură penală, iar din conținutul plângerii nu se atestă comiterea infracțiunilor de către persoanele de demnitate publică și argumentele petiționarului nu sunt bazate pe careva probe utile și veridice, ce ar confirma că fapta infracțională a avut loc;

- la xx.xx.2024, domnul Xxxxxx Xxxxx, a depus la Procuratura Generală plângere împotriva ordonanței Procurorului General, Ion Munteanu din xx.xx.2024.

Toate hotărârile adoptate cu referire la alegațiile domnului Xxxxxx Xxxxx au fost aduse la cunoștința acestuia, în modul prevăzut de lege, fiindu-i explicat totodată dreptul de a contesta soluțiile dispuse de procuror în ordinea controlului judecătoresc.

În reflecția celor expuse, se constată că examinarea tuturor pretențiilor formulate de către domnul Xxxxxx Xxxxx s-a desfășurat în conformitate cu prescripțiile legale, fiindu-i respectate drepturile de a-și prezenta argumentele, inclusiv cel de acces la instanța de judecată, în vederea controlului judiciar asupra soluțiilor procesual-penale adoptate aferent faptelor reclamate.

Potrivit prevederilor art.3 din Legea nr.3/2016, procurorul își desfășoară activitatea în baza principiilor legalității, imparțialității, rezonabilității, integrității și independenței procesuale, care îi oferă posibilitatea de a lua în mod independent și unipersonal decizii în cauzele pe care le gestionează. Independența procesuală a procurorului este asigurată prin garanții care exclud orice influență politică, financiară, administrativă sau de altă natură asupra procurorului.

Mai mult, prevederi similare se conțin și în art.33 alin.(4) din aceeași lege, potrivit căreia persoana ale cărei drepturi și interese legitime au fost afectate prin acțiunile, inacțiunile sau actele procurorului, le poate contesta la procurorul ierarhic superior. Hotărârea procurorului ierarhic superior, prin care a fost soluționată contestația, poate fi atacată în instanța de judecată.

Mandatul de Procuror General este un mandat de nivel constituțional (art.125 din Constituție) și pornind de la această constatare, este evident că și garanțiile de independența pentru exercitarea acestei funcții urmează a fi aplicate în practică cu o exigență juridică corespunzătoare, în temeiul unei analize substanțiale, pentru a exclude orice aparență de imixtiune în activitatea exercitată.

Astfel, ținând cont de faptul că rolul constituțional al Consiliului Superior al Procurorilor este să garanteze independența și imparțialitatea procurorilor (art. 125¹ alin.(1) din Constituție), notăm că pentru asemenea cazuri este inadmisibilă o abordare simplistă, pur tehnică, față de procedura desemnării unui procuror pentru examinarea adresării referitoare la acțiuni pretins ilegale comise de către Procurorul General, fără să existe o analiză autentică a prevederilor normative aplicabile și a circumstanțelor particulare ale speței.

În context, art.68 alin.(1) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură prevede expres că „*Consiliul Superior al Procurorilor este un organ independent, cu statut de persoană juridică, format în vederea participării la procesul de constituire, funcționare și asigurare a autoadministrării sistemului Procuraturii.*”.

În reflecția celor expuse, precum și ținând cont de constatările din Hotărârile Curții Constituționale nr.23 din 27.06.2017 (§55), nr.9 din 18.06.2012 (§ 32) notăm că Consiliul Superior al Procurorilor este organ de autoadministrare și activitatea sa este, de regulă, de natură administrativă.

Respectiv, procedurile realizate în fața Consiliului Superior al Procurorilor sunt proceduri administrative (cu particularitățile specifice pentru procedurile disciplinare), fiindu-le aplicabile prevederile Codului administrativ.

Totodată, potrivit art.262 alin.(5) din Codul de procedură penală, (5) *Examinarea sesizărilor despre acțiunile Președintelui Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova, Prim-ministrului și examinarea infracțiunilor comise de către aceștia se fac de către Procurorul General sau un procuror desemnat de el. Examinarea sesizărilor despre infracțiunile comise de către Procurorul General se face de către un procuror desemnat de Consiliul Superior al Procurorilor. Organul de urmărire penală care a primit o sesizare despre infracțiunile săvârșite de persoanele menționate este obligat să o trimită imediat pentru examinare Procurului General sau, după caz, Consiliului Superior al Procurorilor.*

Astfel, din economia normelor legale, se profilează distincția clară că Consiliul Superior al Procurorilor nu este organ de urmărire penală, iar atribuția de desemnare a procurorului pentru examinarea sesizărilor despre pretinse infracțiunile comise de către Procurorul General devine aplicabilă și poate fi exercitată doar după ce o eventuală adresare a trecut testul admisibilității din punctul de vedere al legislației procesual-penale.

Complementar, se atrage atenția că necesitatea de a proceda la respectiva analiză (testul admisibilității), derivă inclusiv și din constatările Curții Constituționale, expuse în Hotărârea nr.23 din 27.06.2017, în care a fost analizat rolul Consiliului Superior al Magistraturii în procedura de exprimare a acordului pentru investigațiile penale în privința unui judecător.

Respectiv, Curtea Constituțională a enunțat că „*prin natura sa juridică, prin modul de constituire, organizare și realizare a competențelor legale, Consiliul Superior al Magistraturii are rolul de a asigura: autoadministrarea judecătorească, organizarea și funcționarea sistemului judecătoresc, precum și de a garanta independența autorității judecătorești*” (§ 56).

Având în vedere simetria constituțională a rolului atribuit Consiliului Superior al Magistraturii în raport cu judecătorii și celui atribuit Consiliului Superior al Procurorilor în raport cu procurorii, considerăm că constatările Curții Constituționale antereferte sunt aplicabile inclusiv cazurilor supuse examinării ce vizează pretinsele infracțiuni comise de către Procurorul General.

În susținerea acestei ipoteze, menționăm și standardele din Avizul nr. 9 (2014) al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE) privind normele și principiile europene referitoare la procurori (Carta de la Roma), conform cărora:

- „*Misiunile de judecător și procuror sunt similare și complementare în ceea ce privește cerințele și garanțiile referitor la statutul și condițiile de muncă*” (pct.53).
- „*Independența procurorilor, care este esențială pentru statul de drept, trebuie să fie garantată prin lege la cel mai înalt nivel posibil, într-o manieră similară cu cea a judecătorilor.*” (pct.33).

Bazându-ne pe aceste raționamente, se relevă că și în cazul Procurorului General (la fel ca și pentru judecătorii) „legiuitorul a stabilit o procedură distinctă și riguroasă” (HCC nr.23 din 27.06.2017, § 58) de tragere la răspundere penală, cu mențiunea că „rolul determinant” revine Consiliului Superior al Procurorilor, în calitate de garant al independenței și imparțialității procurorilor.

Pe această dimensiune, Înalta Curte a statuat că „încuviințarea Consiliului Superior al Magistraturii în cazurile [pornirii urmăririi penale], reținerii, aducerii silite, arestării, percheziționării judecătorului constituie o anumită garanție, care diminuează riscul abuzurilor, acțiunilor arbitrare, precum și al acuzațiilor false împotriva judecătorului de către persoane interesate” (HCC nr.23 din 27.06.2017, § 62).

În concluzia celor expuse, se constată judicios că atribuția de desemnare a unui procuror pentru examinarea sesizărilor despre pretinse infracțiuni comise de către Procurorul General devine aplicabilă și poate fi exercitată doar după ce respectiva și/sau eventuala adresare a trecut testul admisibilității din punctul de vedere al legislației procesual-penale, precum și dacă există o bănuială rezonabilă că Procurorul General ar fi săvârșit o infracțiune.

Pe cale de consecință, având în vedere argumentele din adresarea înaintată și ținând cont de prevederile cadrului normativ, în rezultatul deliberării și exprimării votului de către membrii prezenți în ședință, Consiliul Superior al Procurorilor consideră neîntemeiată adresarea domnului Xxxxxx Xxxxx.

Pornind de la raționamentele expuse *supra*, în temeiul art. 70 alin. (1) lit. n), art. 71 alin.(2), art. 77 din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură; pct. 4.1 compartimentul VI lit. e), pct. 6.9 din Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor, Consiliul Superior al Procurorilor -

H O T Ă R Ă Ș T E:

1. A respinge ca neîntemeiată plângerea domnului Xxxxxx Xxxxx cu privire la acțiunile pretins ilegale ale Procurorului General, Ion Munteanu.

2. Hotărârea se publică pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Procurorilor, *www.csp.md*, directoriul *Hotărâri*.

3. Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor poate fi contestată la Curtea Supremă de Justiție de orice persoană vătămată într-un drept al său într-un termen de 10 zile lucrătoare de la data la care hotărârea vizată i-a fost comunicată.

**Președintă interimară a
Consiliului Superior al Procurorilor**

semnat

Aliona NESTEROV